

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

11 januari 2005

HOORZITTING

met de Raad voor de Journalistiek

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh**

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Jurgen Verstrepen;

de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, mevrouw Vera Jans, de heer Johan Verstreken;

de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Margriet Hermans, de heer Herman Schueremans;

de heren Bart Caron, Dany Vandenbossche, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Freddy Van Gaeve, Rob Verreycken, Frans Wymeersch;

de dames Sabine Poleyn, Tinne Rombouts, de heren Johan Sauwens, Steven Vanackere;

mevrouw Patricia Ceysens, de heren Marnic De Meulemeester, Sven Gatz;

de heren Chokri Mahassine, Jan Roegiers, André Van Nieuwerkerke.

Toegevoegde leden:

de heer Jos Stassen;

de heer Kris Van Dijck.

INHOUD

	Blz.
1. Uiteenzetting door de heer Patrick Martens betreffende het ontstaan van de Raad voor Journalistiek	4
2. Uiteenzetting door de heer Flip Voets, secretaris en ombudsman van de Raad voor de Journalistiek, betreffende de samenstelling en het werkdomein van de raad.....	5
3. Uiteenzetting door de heer Patrick Martens betreffende de organisatie van de toezichtsorganen op de media	8
4. Vragen van de commissieleden en antwoord van de heren Patrick Martens en Flip Voets	9

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media organiseerde op 16 december 2004 een hoorzitting met de heren Patrick Martens, voorzitter, en Flip Voets, secretaris en ombudsman van de Raad voor de Journalistiek,

1. Uiteenzetting door de heer Patrick Martens betreffende het ontstaan van de Raad voor Journalistiek

De heer Patrick Martens: Op 1 april 2001 heb ik in de toenmalige Commissie voor Cultuur, Media en Sport een hoorzitting over deontologie in de media bijgewoond. Dat is uitgemond in een resolutie, waarin aan de Vlaamse Regering gevraagd werd om de oprichting van de Raad voor de Journalistiek te steunen.

Vooreerst zal ik zelf de motieven waarom wij voor de zelfregulering gekozen hebben toelichten. Daarna zal de heer Voets de werking van de Raad voor de Journalistiek uitleggen en tot slot zal ik een aantal suggesties doen over de werking van het Vlaams Commissariaat voor de Media.

De journalistieke deontologie, of de minimumregels voor behoorlijke en zorgvuldige journalistiek, gelden voor journalisten met een beroepskaart, voor freelancers en voor een correspondenten. De minimumregels zijn verwoord in twee documenten: de verklaring voor de rechten en de plichten van de journalistiek – een internationaal document van 1971 – en de code van de journalistieke beginselen van 1982. Dat is een afspraak tussen de uitgevers en de persbond. De inhoud van de verklaring en de code kan teruggevonden worden op de website van onder andere de Raad voor de Journalistiek (www.rvdj.be). Ze bevatten heel evidente regels die te maken hebben met zorgvuldige berichtgeving, bronnencontrole, scheiding van feiten en commentaar, verscheidenheid van opinies, respect voor de privacy, het rechtzetten van foutieve informatie, het bronnengeheim, enzovoort.

Het is niet omdat die regels evident zijn dat ze niet onder druk staan. Enkele aspecten verklaren dat. Vooreerst zijn er de verharding van de journalistieke professionele omgeving, de commercialisering, de bikkelarde concurrentie, het afslanken van redacties, het verdwijnen van kennis en ervaring omdat oudere mensen in uitgroei banen gestopt

worden of bedankt worden voor bewezen diensten en de beperkte begeleiding van jonge en nieuwe mensen op de redacties. Ook de mensen van het FPC kunnen daarover getuigen.

Een tweede aspect van die druk is dat de mediaconsument mondiger geworden is en dus sneller klachten indient bij redacties, zeker over berichten waarin hij zelf aan bod komt. Mediaconsumenten stappen ook sneller naar de rechtbank. Er zijn ondertussen genoeg advocaten die daarin gespecialiseerd zijn en graag voor begeleiding zorgen. Een laatste aspect van druk komt van de politieke en juridische wereld. Nu is dat geminderd, maar in de periode 1990-1995 was die druk aanzienlijk. De media lokten dat ook wel uit.

Het was de periode van spectaculaire dossiers zoals de moord op André Cools, Augusta en andere schandalen. Dat verhoogde de drang bij politici en justitie om regelgeving aan media en journalisten op te leggen. In 1995 bereikte dat fenomeen een hoogtepunt, tijdens een colloquium over media en justitie in de Senaat. De toenmalige minister van Justitie, Stefaan De Clerck, heeft daar voorgesteld om een orde voor journalisten op te richten, naar het voorbeeld van de orde van geneesheren en de orde van advocaten. Dat orgaan zou de wettelijke opdracht van de overheid krijgen om journalisten of media te bestraffen bij fouten. In de loop van het colloquium heeft de minister dat idee aan de kant geschoven, omdat hij overtuigd werd door argumenten van de media en journalisten. De sector kreeg de kans zichzelf te reguleren. Die keuze hangt natuurlijk samen met het respect voor de persvrijheid.

In 1995 werd er al in de schoot van de federale persbond (AVBB) een raad voor deontologie opgericht. Dat was een orgaan met Franstalige en Nederlandstalige leden. Het betrof leden uit de verschillende media zowel geschreven als audiovisuele en had niet de ambitie een orde te zijn of als een soort rechtbank op te treden en sancties uit te delen, maar wel om op basis van concrete klachten over berichtgeving, de regels, die al 1971 en 1982 geformuleerd waren, te actualiseren.

Tussen 1995 en 2002 zijn er 110 klachten behandeld. Het grootste deel daarvan handelde over zorgvuldigheid in de berichtgeving: bronnencontrole, woord en wederwoord, hoor- en wederhoor, soms ook fouten in de berichtgeving. Een tweede

belangrijke categorie zijn de aspecten die te maken hebben met de persoonlijke levenssfeer: mensen die vinden dat hun privacy geschonden is. De aanvankelijke kritiek dat de raad voor deontologie vooral zichzelf zou verdedigen en zich als een corporatie zou gedragen, is weerlegd onder meer door de wijze van adviesverlening over klachten. Veertig procent van de klachten waren niet terecht, 30 procent wel en bij ongeveer 30 procent hadden de klager en de journalist allebei deels gelijk.

Na zeven jaar werking stelde de raad vast dat hij op drie punten erg kwetsbaar was. Het gezag van de raad binnen een persbond was discutabel. De raad was niet uitgerust met voldoende mensen en middelen om via bemiddeling een oplossing te zoeken. De enige mogelijkheid was het horen van beide partijen en dan tot uitspraak overgaan. Een derde kwetsbaar punt was dat de raad in de loop van die zeven jaar steeds meer vaststelde dat de verantwoordelijkheid niet alleen bij de journalisten lag.

Een journalistiek eindproduct wordt immers bereikt na een hele besluitvorming, daarom niet bij elk afzonderlijk stuk maar in zijn algemeenheid. Een journalist schrijft een stuk, maar ook eind- en hoofdredacteuren hebben een inbreng. Mediadirecties bepalen ook het eindproduct, omdat ze beslissen hoeveel mensen en middelen er ingezet worden om elke dag een krant of journaal te maken. Vandaar dat er een systeem moest komen waarin alle verantwoordelijken konden beoordeeld worden.

Kortom, de drie nadelen, te weinig gezag, geen bemiddeling en geen gedeelde verantwoordelijkheid, zijn de basis geweest voor de onderhandelingen in 2001 met de Vlaamse uitgevers en mediadirecties. We hadden immers onze Franstalige collega's moeten lossen. De onderhandelingen mondten in maart 2002 uit in de oprichting van de Raad voor de Journalistiek.

2. Uiteenzetting door de heer Flip Voets, secretaris en ombudsman van de Raad voor de Journalistiek, betreffende de samenstelling en het werkdoel van de raad.

De heer Flip Voets: De heer Patrick Martens is voorzitter van de vzw Vereniging van de raad voor de journalistiek. Die paritaire vereniging, opgericht in maart 2002, bestaat voor de helft uit uitgevers en mediadirecties, ook van de audiovisuele

pers, en anderzijds uit vertegenwoordigers van de journalistenverenigingen. Die vzw is de inrichtende macht die de Raad voor de Journalistiek opgericht heeft en ook financieel steunt. De vzw zelf wordt voor de helft gefinancierd door de uitgevers en mediadirecties en voor de andere helft door de journalistenvereniging VVJ, die daar weliswaar een subsidie van de Vlaamse overheid voor ontvangt. Ons budget bedraagt 160.000 euro. Dat is iets minder dan het Fonds Pascal Decroos.

De eigenlijke Raad voor de Journalistiek is van start gegaan in december 2002. Ik ben kort voordien in dienst gekomen als secretaris en als ombudsman. De raad vond het immers belangrijk om niet enkel uitspraken te doen, maar ook om klachten op korte termijn op te lossen door een bemiddelingspoging. Ik heb een folder en het jaarverslag 2003 meegebracht voor de leden van de commissie. Voorts heb ik ook een bundeltje met actuele gegevens tot 30 november bij. Dat betekent dat die gegevens betrekking hebben op de eerste twee werksjaren.

In die periode hebben we 70 klachten ontvangen. Enkele klachten waren nog afkomstig van de vorige Raad voor Deontologie, maar verreweg de meeste klachten zijn ingediend bij de Raad voor de Journalistiek. Op 30 november waren er 57 klachten afgehandeld. Het grootste deel daarvan zijn op redelijk korte termijn behandeld: enkele weken bij bemiddeling; enkele maanden bij een geding ten gronde. Op dit moment hebben we nog één klacht in behandeling die ingediend is in het jaar 2003. De overige dertien klachten zijn ingediend in 2004. In december zijn er nog twee klachten bijgekomen, maar die zijn niet vervat in het overzicht. In twee jaar tijd behandelde de Raad voor de Journalistiek dus 70 klachten. Ter vergelijking: de Geschillenraad heeft sinds zijn oprichting in 1992 ongeveer 40 klachten verwerkt.

De klachten zijn vooral afkomstig van particulieren: de lezer, de kijker, de luisteraar, die ontevreden is over een artikel of een programma. Ongeveer een derde van de klachten zijn afkomstig van een organisatie. Daarmee bedoel ik klachten van bijvoorbeeld mensen van het gerecht, parketwoordvoerders of magistraten; van politieke verenigingen en van bedrijven of bedrijfsorganisaties. Ongeveer 10 procent van de klachten zijn ingediend door een journalist, soms tegen een andere journalist, of door een journalistenorganisatie. Er zijn ook een

aantal vragen om informatie van journalistenverenigingen, bijvoorbeeld vragen om verduidelijking van de deontologische code.

De klachten zijn vooral gericht tegen de dagbladen: 51 van de 70 klachten hebben betrekking op een dagblad of zijn gericht tegen een dagbladjournalist. Op de tweede plaats komen de klachten tegen televisieprogramma's of -journalisten: 18 klachten. Voorts zijn er nog 14 klachten tegen een weekblad, een magazine of een journalist daarvan. Er zijn maar twee klachten tegen een radioprogramma en slechts één tegen een fotoagentschap. Het totaal aantal verweerders ligt hoger dan het aantal klachten, want soms wordt er klacht ingediend tegen meerdere media tegelijk. Mensen horen bijvoorbeeld iets op de radio en lezen een gelijkaardig bericht in de krant en dienen dan klacht in tegen beide persorganen. Dat wordt geklasseerd als één klacht, met verschillende verweerders.

Er wordt vooral geklaagd over onzorgvuldige berichtgeving, vaak foute berichten. Ook als mensen geen wederwoord krijgen of wanneer er geen wederhoor is en dit vereist was vooraleer het bericht gepubliceerd wordt, wordt dat geklasseerd als onzorgvuldige berichtgeving.

Een tweede belangrijk motief zijn inbreuken op de privacy, ongeveer een derde van de klachten. Mensen nemen het niet dat ze met naam en toenaam genoemd worden in de krant, of dat hun adres gepubliceerd is. Sommigen maken bezwaar tegen de publicatie van hun foto of tegen het in beeld komen op de televisie. Er zijn nog een aantal thema's die minder voorkomen: klachten over embargoproblemen, het niet-naleven van afspraken, belangenvermenging en undercover-journalistiek. Die verhoudingen zijn ongeveer hetzelfde als bij de raad voor deontologie.

Van de 70 klachten zijn er 57 afgehandeld. Meestal komt er een minnelijke regeling. Na een aangifte vraag ik eventueel aanvullende inlichtingen bij de klager. Ik neem daarna zo vlug mogelijk contact op met de journalist of organisatie tegen wie de klacht gericht is en vraag hun standpunt. Al vlug blijkt of de partijen bereid zijn om een compromis te vinden. In 33 gevallen is er een minnelijke regeling. Ik kan dat als ombudsman niet opleggen, daarvoor is het akkoord vereist van beide partijen. Er zijn drie manieren van minnelijke schikking. Ofwel wordt er, bij een fout van het medium, over-

eengekomen om dat recht te zetten in een nieuw artikel of rechtzetting of een mededeling op radio en televisie. Het betreft niet echt een recht van antwoord maar de klagers krijgen een nieuw artikel of bericht, waarmee ze vooraf hun instemming betuigen. Een tweede mogelijkheid komt vooral voor bij privacyklachten. Dan heeft een rechtzetting of een nieuw artikel enkel tot gevolg dat de schending van de privacy nog meer belicht wordt. Als het medium een fout erkent, kan het zich dan excuseren bij de klager. Vaak nemen mensen daarmee genoegen. Ik heb immers vastgesteld dat het hen meestal niet gaat om een veroordeling van het medium. Ze willen vooral gehoord en serieus genomen worden. Ze willen dat het medium erkent dat het een fout gemaakt heeft en dat het zich daarvoor excuseert. Een derde manier om een klacht minnelijk te regelen is dat de klager uitleg krijgt en dat hij dan toegeeft dat de klacht ongegrond was. De klager neemt soms genoegen met informatie en is bereid om af te zien van een verdere behandeling.

In acht dossiers, ongeveer 10 procent, hebben we meteen vastgesteld dat de klacht onontvankelijk was of manifest ongegrond. Het reglement bepaalt bijvoorbeeld dat een klager belanghebbend moet zijn. Het kan niet de bedoeling dat iedereen een klacht indient als hij of zij het niet eens is met een mediabericht. In twee gevallen is een klacht tegen een Nederlands medium onontvankelijk verklaard. Die klachten zijn dan wel doorgestuurd naar de Nederlandse Raad voor de Journalistiek, die daarover al uitspraak gedaan heeft.

Als er geen minnelijke regeling is en de klacht onontvankelijk is, stuur ik de klacht door naar de Raad voor de Journalistiek. De raad bestaat uit 18 leden: zes journalisten, zes vertegenwoordigers van de uitgevers of de mediadirecties en zes externe leden. De externe leden zijn magistraten, ere-magistraten of professoren. Vanaf januari komt er ook een vertegenwoordiger van de slachtofferbeweging. Het is de bedoeling om niet alleen hun expertise aan te wenden maar hen ook te laten oordelen als buitenstaanders. Ze kennen immers de werking van de media minder grondig en oordelen als kijker, luisteraar of lezer.

Als er een klacht aan de raad wordt voorgelegd, krijgen de partijen de mogelijkheid om hun argumenten schriftelijk in te dienen. Nadien volgt een hoorzitting, waarop de partijen worden uitgenodigd. Ze kunnen zich daar laten bijstaan door

een advocaat, een collega of een familielid. Die regels worden soepel gehanteerd. Na de hoorzitting wordt een ontwerp van beslissing opgesteld die dan aan de voltallige raad wordt voorgelegd. De hoorzitting wordt immers niet gehouden in aanwezigheid van alle 18 leden. Dat zou de partijen allicht intimideren. De ontwerpbeslissing wordt goedgekeurd door de raad. Op 30 november waren er 15 uitspraken van de Raad voor de Journalistiek. Ondertussen zijn er nog twee uitspraken gedaan.

Er is u een overzicht bezorgd van de beslissingen van de raad in de periode 2003-2004. De eerste uitspraak handelde over undercoverjournalistiek. De tweede uitspraak was het gevolg van een klacht van een parketwoordvoerder van Antwerpen, mevrouw Nuyts, die betoogde dat een journalist van 'Het Laatste Nieuws' een embargo van de rechtbank niet had nageleefd. De raad heeft vastgesteld dat er nogal wat onduidelijkheden bestaan over dergelijke embargo's, zowel bij de journalisten als bij de uitvaardigers. Daarom heeft de raad in 2003 een algemene richtlijn uitgevaardigd over embargo's met de definitie en de regels voor journalisten en personen of instantie die een embargo uitvaardigen. De volledige tekst daarvan is bezorgd aan de parlementsleden.

Een andere uitspraak (nummer 9-2003, Bruggeman versus 'Het Laatste Nieuws') betrof het slachtoffer van een familiedrama die, kort na het gebeuren, herhaaldelijk door een journalist was gecontacteerd. De journalist verzocht voortdurend om interviews en foto's. De klager betoogde dat hij in de uren na dergelijk drama wel wat anders aan het hoofd had. De raad heeft de zaak behandeld. De uitspraak was dat een journalist, die kort na dergelijke feiten contact opneemt met een slachtoffer en verneemt dat het slachtoffer geen contact wenst, de wensen van het slachtoffer moet respecteren. Ook dat onderwerp was belangrijk genoeg om een algemene richtlijn over de omgang van de pers met slachtoffers te formuleren.

Dit jaar zijn er al acht uitspraken geweest van de Raad voor de Journalistiek. We maken die uitspraken ruim bekend. Die staan kort na de uitspraak integraal op de website (www.rvdj.be) met vermelding van alle gegevens, ook de naam van het medium en de journalist en, volgens de wens van de klager, al dan niet met zijn volledige naam. De raad vindt het belangrijk om op die manier de collega's te wijzen op mogelijke problemen. De uitspraken

zijn daarenboven een manier om te herinneren aan de algemene principes.

Onze website wordt ruim geraadpleegd want we hebben dagelijks ongeveer 130 bezoekers. We stellen vast dat het aantal bezoekers kort na een uitspraak stijgt tot een 200-tal. Wanneer een nieuwe uitspraak verschijnt op onze site, wordt dat onder journalisten vlug doorgezegt. De uitspraken worden ook integraal gepubliceerd in 'De Journalist', het vakblad dat alle journalisten lezen. Bovendien worden ze nog eens herhaald in het jaarverslag van de Raad voor de Journalistiek. Veel uitspraken werden overgenomen door het 'Nieuw Juridisch Weekblad' waardoor juridische hulpverleners op de hoogte zijn van de manier waarop het journalistieke milieu denkt over deontologie.

Wij kunnen journalisten niet bestraffen. Wij kunnen geen blaam uitspreken of iemand veroordelen. Wij kunnen een medium wel verplichten een tekst te publiceren als de klager dat vraagt. Dat is onze enige formele mogelijkheid. Maar een negatieve uitspraak van de Raad voor de Journalistiek komt als morele veroordeling harder over dan een blaam door een of andere orde, die binnenskamers wordt gehouden. Wat de Raad voor de Journalistiek zegt, heeft gevolgen voor het beroep en de journalisten.

Ik ga niet dieper in op de andere activiteiten van de Raad voor de Journalistiek: de deontologische regels bekend maken of vragen beantwoorden. We hebben inmiddels al honderden vragen ontvangen over de beroepsethiek. Die vragen kwamen in de eerste plaats van journalisten, vooral freelance journalisten. Zij hebben immers geen hoofdredacteur of eindredacteur bij wie ze terecht kunnen met dergelijke vragen. Wij krijgen ook veel vragen van studenten. Er zijn immers meer en meer journalistenopleidingen. We krijgen ten slotte ook vragen van het publiek. Die vragen kunnen net zo goed leiden tot een klacht als ze een klacht kunnen voorkomen.

De Raad voor de Journalistiek is een voorbeeld van alternatieve conflictbeslechting. Het publiek heeft uiteraard nog altijd het recht om naar een rechtbank te trekken als het ontevreden is met de uitspraak of zich geschaad voelt door een artikel of journalist. Wij verbieden dat uiteraard niet omdat we dat simpelweg niet kunnen. Er zijn ongetwijfeld ook mensen die zowel bij ons aankloppen als naar een rechtbank trekken. De Raad voor

de Journalistiek speelt kort op de bal, is gratis en heeft een informele manier van klachtenbehandeling. Wij proberen al bemiddelend tot een minnelijke oplossing te komen. Lukt dat niet, dan buigt de raad zich over de zaak. De Raad volgt evenmin strikte regels.

De Raad voor de Journalistiek past in de internationale trend tot zelfregulering van de media. Sedert enkele jaren is er een internationale netwerk van Europese persraden: Association of Independent Press Councils of Europe (AIPCE). Eenmaal per jaar komt de AIPCE bijeen. In de AIPCE zitten persraden uit 18 verschillende Europese landen, die allemaal onafhankelijk werken. De oudste persraad is de Zweedse en vervult ook een ombudsfunctie. In Zweden, de bakermat van alle ombudsmannen zijn er drie ombudsmannen: voor de ambtenarij, voor de justitie en voor de pers. De Zweedse persraad bestaat al sedert de jaren twintig van de vorig eeuw.

De grootste persraad is de Britse, de Press Complaints Commission (PCC). De Britse raad behandelt meer dan 3000 klachten per jaar. Wie de Britse media kent, is daar niet over verwonderd.

Er worden bovendien steeds meer persraden opgericht. Vlaanderen was vrij laat. Ook in de nieuwe democratieën in Oost-Europa worden nu persraden opgericht. De Raad van Europa roept de regeringen op dergelijke initiatieven te steunen, en er overleg mee te plegen. Ik verwijs naar de verklaring van het Comité van Ministers van 10 juli 2003 over de berichtgeving over rechtszaken. De Raad van Europa roept zijn lidstaten op “to support any self-regulatory initiatives by which the media define professional ethical standards and to seek cooperation with self-regulatory bodies and to invite media and journalists to organize themselves in voluntary professional associations and to draw up professional ethical guidelines.”. Volgens mij is dat net datgene waarmee de Raad voor de Journalistiek bezig is.

3. Uiteenzetting door de heer Patrick Martens betreffende de organisatie van de toezichtsorganen op de media

De heer Patrick Martens: Ik zal het hebben over de inspanning die geleverd wordt om de toezichtsorganen te stroomlijnen, waar wij achter staan. Wij waarderen het dat minister Bourgeois in zijn

beleidsnota de centrale rol van de Raad voor de Journalistiek erkent, steunt en wil verruimen. Deze twee voornemens alleen nemen het spanningsveld tussen de verschillende organen en raden niet weg. Wie een klacht wil indienen heeft organen genoeg om die in te dienen. Tijdens de vorige regeerperiode is men al tot het besluit gekomen dat de overlappingsen en onderlinge spanningen weggewerkt dienden te worden.

De Raad voor de Journalistiek krijgt daar zelf ook mee te maken. De regels voor de audiovisuele media zorgen ervoor dat de openbare omroep geen volwaardig lid wenst te worden van de Raad voor de Journalistiek. Zij geven er de voorkeur aan een waarnemende rol te vervullen. Bij klachten aanvaardt de VRT wel bemiddeling, maar geen echte klachtenbehandeling omdat er nog een Geschillenraad is en een intern deontologisch orgaan. Dat is de reden waarom wij al eerder hebben aangedrongen op een oplossing.

Tijdens de hoorzitting in het Vlaams Parlement op 10 november werden een aantal suggesties gedaan. Ook de beleidsnota van minister Bourgeois bevat er enkele. Minister Bourgeois stelt voor om bij klachten die zowel aan de Geschillenraad als aan de Raad voor de Journalistiek worden voorgelegd voorrang te geven aan de Raad voor de Journalistiek. De procedure bij de Geschillenraad wordt dan opgeschort. Hij stelt ook voor om de Raad van de Journalistiek te betrekken bij een meldpunt. Hij acht het ten slotte nuttig en nodig dat de openbare omroep en alle erkende audiovisuele media volwaardig lid worden van de Raad voor Journalistiek.

Professor Rimanque heeft in deze commissie op 10 november eveneens enkele voorstellen gedaan (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 118/1). De Raad voor de Journalistiek dient de rol van *amicus curiae* te vervullen. Bij procedures voor de Geschillenraad kan de Raad als belanghebbende of deskundige optreden.

Wij hebben uiteraard een mening over al deze suggesties. De Raad voor de Journalistiek staat heel sceptisch tegenover de oprichting van nog een klachtenmeldpunt. Wij vrezen dat we door de bomen het bos niet meer zullen zien. Wij zijn ten tweede voorstander van een heldere taakverdeling. De Raad voor de Journalistiek buigt zich over deontologische aangelegenheden. De Geschillenraad

binnen de toekomstige Vlaamse mediaregulator behandelt alleen de onpartijdigheid en de non-discriminatie. Omdat het de decreetgever is die de audiovisuele media verplicht onpartijdig te zijn, moet de Vlaamse overheid daar ook zelf op toezien. De geschreven media zijn uiteraard niet verplicht onpartijdig te zijn. Deze taakverdeling moet ook consequent medegedeeld worden.

Ten slotte denken wij dat zo'n heldere taakverdeling de discussie over het lidmaatschap van de VRT en alle andere audiovisuele media beëindigt.

4. Vragen van de commissieleden en antwoord van de heren Patrick Martens en Flip Voets

De heer Johan Verstreken: De Raad voor de Journalistiek staat niet ter discussie en heeft bestaansrecht. De Raad staat sceptisch tegenover het nieuwe meldpunt. De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media zal dat ook kritisch volgen.

We hebben een aantal concrete voorbeelden gekregen van wat allemaal kan fout lopen in de geschreven pers. Kunt u ook voorbeelden geven van wat verkeerd kan lopen in de fotografie? Zijn dat dan inbreuken op de privacy? Is er dan sprake van trucage?

Ik vind de folder van de Raad heel mooi, maar heb hem nooit eerder gezien. Ik wist niet van zijn bestaan af. Waar wordt deze folder verspreid? Zijn er nog exemplaren beschikbaar? Komt deze folder ook bij het brede publiek terecht? De folder zou bijvoorbeeld verdeeld kunnen worden in de bibliotheken.

De ombudsman van de Raad was ook betrokken bij de redactie en de verspreiding van twee informatieve folders, één over de berichtgeving over geesteszieken en één over de rol van de pers bij zelfdoding. Welke folders zijn dat precies? Wordt de inhoud van deze folders ook besproken met de bevoegde minister?

Op basis waarvan wordt iemand lid? Ik merk bijvoorbeeld dat de populaire pers niet echt vertegenwoordigd is, tenzij via Sanoma Magazines Belgium. Ook over de populaire pers, die soms de sensatietoer op durft gaan kunnen klachten ingediend worden. De VRT is enkel waarnemend lid en wordt vertegenwoordigd door Leo Hellemans. Bij de plaatsvervangers zien ik echter nog twee

VRT-medewerkers: Jan Balliauw en Marc Van De Loverbos.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik sluit me aan bij de vragen van de heer Verstreken. Vooral zijn laatste vraag is boeiend.

Zijn de leden van de Raad niet geneigd hun eigen sector te verdedigen bij klachten? Hoe wordt een klacht overigens ontvankelijk of onontvankelijk verklaard? Stemt de Raad daarover? Volstaat een gewone meerderheid om een klacht gegrond te verklaren?

Hoeveel tijd verloopt er tussen klacht en uitspraak?

Ik heb de indruk dat de Raad huiverachtig staat tegenover klachten over politieke berichtgeving. De heer Martens zegt immers dat de Raad zich niet wil buigen over klachten inzake onpartijdigheid. Ik vind dat niet helemaal logisch omdat onpartijdigheid te maken heeft met journalistiek in het algemeen.

De Raad voor de Journalistiek kan een krant verplichten een bepaald artikel te publiceren. Wat als de krant weigert? Wat kan de Raad dan nog doen?

Kan de indiener van een klacht in beroep gaan als zijn klacht onontvankelijk wordt verklaard?

De heer Erik Arckens: Het is de heer Voets wellicht niet onbekend dat nogal wat journalisten zich ergeren aan het Vlaams Belang. Enkele jaren geleden heeft Francis Van den Eynde, een Gents Kamerlid van het Vlaams Belang een klacht ingediend tegen de VRT wegens onjuiste berichtgeving. Het betrof een tamelijk schandalig feit. De VRT had de heer Van den Eynde onterecht een uitspraak in de mond gelegd. De bron waarop de VRT zich baseerde was de befaamde en inmiddels overleden onderzoeksjournalist Hugo G.

Is het mogelijk dat het gewicht van een klacht ervoor heeft gezorgd dat de VRT een rechtzetting heeft uitgezonden? Kan een klacht ertoe leiden dat een journalist aan de deur wordt gezet?

De heer Jos Stassen: Nadat ik de uiteenzetting van de heren Voets en Martens heb gehoord, ben ik er in alle bescheidenheid van overtuigd dat we er goed aan gedaan hebben de VRT te verplichten lid

te worden van de Raad voor de Journalistiek. Het is een goede zaak dat de Vlaamse media over hun eigen deontologie waken. De VRT heeft uiteraard ook gelijk dat het moeilijk werken is wanneer men door een viertal instanties wordt gecontroleerd. We moeten het aantal instanties beperken. De Kijken Luisterraad ontvangt nauwelijks klachten. De bevoegdheidsverdeling zoals voorgesteld door de heer Martens draagt mijn goedkeuring weg. De VRT zal ermee moeten leren leven.

Is de houding VRT ten aanzien van de Raad inmiddels veranderd? Is de VRT coöperatiever geworden? De VRT is immers maar lid geworden omdat het Vlaams Parlement dat uitdrukkelijk vroeg. Het is belangrijk dat de VRT instemt met de opdeling tussen deontologie en onpartijdigheid. Stelt de VRT bijkomende voorwaarden? Willen ze meer vertegenwoordigers in de Raad?

Het valt mij op dat er zo weinig klachten worden ingediend over de populaire tijdschriften. Ik heb immers de indruk dat bepaalde populaire tijdschriften al eens over de schreef durven gaan.

De heer Dany Vandenbossche, voorzitter: Welke rol speelt de waarnemer van de VRT precies?

De heer Patrick Martens: De heer Francis Van den Eynde heeft zijn klacht tegen de VRT indertijd niet ingediend bij de deontologische raad, maar bij de Geschillenraad. Ik kan me niet uitspreken over dat dossier omdat ik het niet ken. De heer Voets was op dat moment VRT-medewerker, maar was allicht ook niet rechtstreeks bij deze zaak betrokken.

Hoe wordt men lid van de raad van beheer of van de raad die zich over de klachten buigt? De vertegenwoordigers van journalisten en van de uitgevers en omroepen worden niet benoemd door hun respectieve organisaties maar voorgesteld, en vervolgens binnen de vzw verkozen respectievelijk aangewezen op basis van de statuten respectievelijk het huishoudelijk reglement. De vertegenwoordigers van de directies worden benoemd door de uitgevers, regionale televisie of de omroepen. We mogen niet uit het oog verliezen dat de leden dat vrijwillig doen. Het komt er dus in de eerste plaats op aan een bereidwillige te vinden. Voor de externen worden er eveneens aan beide zijden drie mandaten toegewezen. De voorstellen worden met elkaar vergeleken. De uiteindelijke benoeming gebeurt bij consensus.

Op deze manier zijn de VRT-medewerkers Jan Balliauw en Marc Van De Loverbos lid kunnen worden. VRT-journalisten zijn over het algemeen heel actief binnen de beroepsvereniging. Leo Hellemans is lid geworden nadat met de VRT de afspraak werd gemaakt om enkel als waarnemend lid deel te nemen. Leo Hellemans woont alle bijeenkomsten bij, maar neemt niet deel aan de besprekingen.

Totnogtoe heeft de Raad nog nooit gestemd. Er wordt altijd bij consensus beslist. Dat heeft nog in geen enkel dossier tot klachten geleid.

Het onderscheid tussen partijdigheid en deontologie, nemen wij over van professor Rimanque. Onpartijdigheid is geen deontologische regel. Zeker niet voor de geschreven pers. Onpartijdigheid is een deontologische regel voor de audiovisuele media, omdat de decreetgever dat zo wenst.

De heer Flip Voets: De decretaal voorgeschreven onpartijdigheid bewaart het evenwicht tussen de verschillende politieke strekkingen in de audiovisuele media. Deze verplichting geldt niet voor de geschreven pers. De journalistieke beroepsethiek schrijft evenmin onpartijdigheid voor. De journalistieke beroepsethiek vraagt wel dat de feiten correct worden weergegeven. Kranten mogen een partijdige commentaar geven. De opniebladzijden van de kranten bevatten dagelijks partijdige commentaren. Opiniëren is een van de functies van de pers. Daarom dient de Raad voor de Journalistiek zich over deontologische kwesties te buigen en de Geschillenraad over de bijzondere en decretale vereiste voor de audiovisuele.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik heb het helemaal niet over opinies en commentaren. Het is logisch dat die partijdig zijn anders zijn het geen opinies meer. Het gaat puur over de journalistieke artikels waarin de feiten worden gebracht vanuit een partijdig standpunt, waarbij men twijfelt of het een commentaarstuk is of een actualiteitstuk. Die lijn wordt heel dun. Eigenlijk is het een hele pagina opinie, maar het wordt voorgesteld als een actualiteitstuk.

De heer Flip Voets: Die evolutie stellen we inderdaad ook vast. Er zal een onderscheid moeten worden gemaakt tussen wat commentaar is en wat de weergave is van de feiten. De vereiste vanuit de journalistieke beroepsethiek is dat de weergave van de feiten correct moet gebeuren.

De heer Patrick Martens: Dat onderscheid vindt men terug in de codes, en de verklaring is dat voor een mediaconsument het onderscheid tussen feitelijke verslaggeving en commentaar helder moet zijn. Er mag geen vervloeiing zijn. Voor de rest stellen we samen hetzelfde vast.

De heer Flip Voets: De klacht over die fotograaf ging over een embargo van een foto over koning Albert. Als er een opname op het paleis wordt georganiseerd, rust daar een embargo op zoals naar aanleiding van de zeventigste verjaardag van de koning. In een populair blad werd dat embargo geschonden en collega's hebben daarover bij ons klacht ingediend.

De heer Patrick Martens: Ik geef twee voorbeelden van klachten over de deontologie van de fotografie. Eentje ging over een populair blad waarin een foto getrukeerd was: er was een nieuwe samenstelling gemaakt van politici die plots in een rechtszaal figureerden. De andere was de publicatie van een foto bij een artikel over een incident bij een school waarop jongeren stonden, die niets met die school te maken hebben. Een van de ouders dient een klacht in over het feit dat er een foto van haar zoon in de krant verschijnt terwijl hij niets met de zaak te maken had. Die klacht was terecht. De redactie heeft nadien haar werkwijze rond het archiveren van foto's en het gebruik van foto's uit het archief aangepast. In die zin is een klachtenbehandeling efficiënt en doelmatig.

De heer Flip Voets: Bij de Raad voor de Journalistiek zijn er ook klachten binnengekomen over de foto bij een artikel, maar de klacht was niet tegen de fotograaf gericht. Er was namelijk een verkeerde foto afgedrukt. De krant is daarover op de vingers getikt. Het ging over de woning van een man waarover een reportage werd gemaakt, maar het bleek niet de villa van de persoon in kwestie te zijn maar wel het clubhuis van de golfclub van zijn gemeente. Daar is journalistieke onzorgvuldigheid vastgesteld, maar dat was niet de fout van de fotograaf maar wel van de documentatiedienst of van de journalist. Af en toe komen er foto's ter sprake bij de klachten.

We zijn bezig met de verspreiding van de folder, die al aan een aantal instanties zijn toegestuurd of worden meegenomen als we lezingen gaan geven. Die folder is onderdeel van een campagne die we hebben gevoerd. Zo is in de dagbladen een aan-

kondiging van de Raad voor de Journalistiek verschenen op een halve bladzijde en in januari zal opnieuw een advertentie van een pagina verschenen in de weekbladen, onder meer in 'Knack', om de Raad voor de Journalistiek bekend te maken.

Er moeten inderdaad nog meer inspanningen gebeuren om de raad bekend te maken. Het feit dat de meerderheid van de klachten afkomstig zijn van individuele klagers, wijst erop dat de mensen de weg vinden naar de raad. Er worden echt inspanningen gedaan om de raad bekend te maken via professionele hulpverleners. We hebben contacten gehad met de Dienst voor Slachtofferhulp. Onze uitspraken worden gepubliceerd in juridische tijdschriften.

We zijn betrokken geweest bij de publicatie van twee informatieve folders, vooral bedoeld voor journalisten enerzijds en belanghebbenden anderzijds, die in de loop van dit jaar zijn verschenen. De folders zijn vrijwel uitgeput. Ik heb alleen nog een aantal exemplaren voor mezelf. De eerste folder betrof tips over de berichtgeving over zelfdoding. Die folder is gerealiseerd op vraag van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van de campagne om de cijfers van het aantal zelfdodingen, dat in Vlaanderen onrustwekkend hoog is, te doen dalen. Men heeft er ons attent op gemaakt dat ook de pers daar een rol te vervullen heeft. We hebben deelgenomen aan een werkgroep met specialisten van de universiteit en vertegenwoordigers van de Vlaamse Gemeenschap. Aan de pers wordt gevraagd om na te denken over het feit of men over een bepaalde zelfdoding moet berichten. Is het nodig om het op die manier te doen? Moet het per se op de eerste pagina? Moet het met al die details? Uit onderzoek is gebleken dat er bij zelfdoding nogal wat voorbeeldfuncties zijn. Als men veel op details ingaat, kan dat het imitatie-effect versterken. Die vragen zijn verspreid naar alle journalisten. De folder is bijgevoegd in de 'Journalist' met een artikel van een bladzijde om de folder toe te lichten. De journalisten die geen lid zijn van de journalistenvereniging, hebben de folder apart toegestuurd gekregen.

Het tweede initiatief is van recentere datum en is eigenlijk een boekje met tips voor journalisten in verband met de berichtgeving over psychisch ziek zijn. De Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg heeft ons daarvoor aangesproken samen met de journalistenvereniging en met een aantal verenigingen van belanghebbenden, onder

meer Similes (gezinsleden en vrienden van personen met psychiatrische problemen), Vereniging van Schizofrenen, het Trefpunt Zelfhulp, de Psychiatervereniging en dergelijke meer. Die publicatie wordt niet verspreid onder het grote publiek omdat ze expliciet is bedoeld voor journalisten, met tips over bijvoorbeeld de terminologie, het voorzichtig omgaan met stereotypen over geestelijke gezondheidszorg en dergelijke. Het boekje is vorige maand verspreid onder alle journalisten. Gezien het grote succes overwegen we een tweede druk, maar we zoeken daarvoor nog financiering omdat onze middelen uiteraard beperkt zijn.

Hoe pakken we de zaak aan als er een klacht bij ons binnenkomt? De procedure is als volgt: ik ontvang de klacht en ik bevestig binnen de week aan de klager de ontvangst ervan. Ik stuur hem of haar de ledenlijst en het reglement (voor zover men dat al niet op de website heeft gevonden) en vraag eventueel bijkomende bewijsstukken of meer toelichting over hun klacht. Verder neem ik zo vlug mogelijk contact met het medium of de journalist in kwestie; soms met beide: als het gaat over een journalist van een krant, licht ik ook de hoofdredacteur in. Ik ga na of een minnelijke regeling bereikt kan worden. Als ombudsman doe ik dat op eigen initiatief want de raad komt maar een keer per maand bijeen. Sommige zaken kunnen binnen een paar uur minnelijk worden geregeld. Zo heeft iemand bijvoorbeeld met me contact opgenomen over het feit dat er op een middag in het VTM-journaal en het journaal van een regionale omroep WTV iets ging worden uitgezonden over de identificatie van iemand die met justitie te maken had. Ik heb toen contact opgenomen met de twee redacties en de beelden zijn niet uitgezonden zoals men dat aanvankelijk wou doen. Dat is een uitzonderlijke zaak.

Meestal duurt het enkele weken tot maanden vooraleer een minnelijke regeling is getroffen. Dat hangt van de zaak af. In een aantal gevallen is het niet slecht om er wat tijd over heen te laten gaan. Mensen zijn vaak heel boos in een eerste reactie, maar na een week of twee is dat al veel verminderd. De mensen moeten akkoord gaan met de minnelijke regeling. Ik kan niet oordelen dat het een minderwaardige klacht is en dat ik ze ga klasseren, tenzij ze manifest onontvankelijk of ongegrond is.

Uit het overzicht blijkt dat dit maar in een paar uitzonderlijke gevallen gebeurt. Bovendien kan ik

niet beslissen of een klacht onontvankelijk is. In dat geval leg ik de klacht voor aan de voorzitter van de Raad voor de Journalistiek, een magistraat bij de Raad van State, en ik vraag hem het fiat om de mensen mee te delen dat de klacht onontvankelijk is (bijvoorbeeld gericht tegen een Nederlands medium). Ook dat wordt aan de Raad voor de Journalistiek meegedeeld.

In de gevallen dat er geen minnelijke regeling is, gaan we over tot de contentieuze procedure: de partijen krijgen de kans om hun standpunt schriftelijk naar voren te brengen. Ze kunnen bewijsstukken indienen of schriftelijke getuigenissen.

Die stukken worden uitgewisseld en partijen kunnen daarop nog eens reageren tot tweemaal toe. Dan wordt een hoorzitting georganiseerd door drie leden van de raad, namelijk een journalist, een vertegenwoordiger van de directies en een derde (meestal iemand die actief is in de magistratuur) die meestal de leiding heeft van de hoorzitting. We nodigen de partijen uit op een moment dat het hen past ('s middags of 's avonds). In die zin zijn we soepeler dan justitie. Mensen kunnen zich laten vergezellen door een advocaat, een familielid, een collega, iemand van de dienst Slachtofferhulp. Hetzelfde geldt voor de journalist. Die kan zich laten vergezellen door de hoofdredacteur, een vakbondsafgevaardigde of dergelijke meer.

Op de hoorzitting kunnen eventueel getuigen worden gehoord om bijvoorbeeld te vertellen hoe het er exact aan toe is gegaan. Als er bijvoorbeeld afspraken zijn gemaakt voor een interview ter inzage en er was een derde getuige van, dan heeft men het recht om die derde naar de hoorzitting te laten komen. Na de hoorzitting maakt de commissie een ontwerpverslag waarover ze een akkoord heeft bereikt en dan wordt het voorgelegd aan de voltallige raad. Totnogtoe is de raad het altijd eens geweest over de tekst van de uiteindelijke beslissing (na eventueel amendering). Het reglement bepaalt dat er kan worden gestemd, indien er geen consensus is. Dan wordt de zaak sowieso een maand uitgesteld om de leden van de raad de kans te geven om erover na te denken.

Er zijn bijzondere aanwezigheden en meerderheden vereist om een gestemde uitspraak te hebben. Bovendien is nog voorzien in de mogelijkheid van 'dissenting opinions': als een minderheid van de Raad van mening is dat er toch een fout is gebeurd,

terwijl de meerderheid dat niet vindt of omgekeerd, dan kan die minderheid een tweede uitspraak publiceren als minderheidsopinie. Dat is totnogtoe nog niet gebeurd.

Wat de opmerking over de sensatiepers of populaire pers betreft, heb ik de namen van de kranten of tijdschriften niet vermeld, maar de meerderheid van de klachten gaan toch over de meer populaire media. We hebben vooral klachten over de berichtgeving over ongevallen, kleine criminaliteit en dergelijke. Daar tillen mensen zwaar aan. Vaak zijn dat 'Het Nieuwsblad' en 'Het Laatste Nieuws' die daarover berichten. Ik insinueer daarmee niets over de kwaliteit van die kranten, maar we stellen vast dat mensen vooral voor dat soort berichtgeving gevoelig zijn. De meer populaire kranten zijn goede klanten bij de Raad voor de Journalistiek, wat niet belet dat ook de zogenaamde kwaliteitsmedia bij ons af en toe aan de orde komen. Deze maand is er bijvoorbeeld nog een uitspraak geveld over een bekende journaliste bij 'De Standaard'.

Als ik een klacht krijg over de VRT, probeer ik tot een minnelijke oplossing te komen. Dat lukt in een aantal gevallen. Als er geen minnelijke oplossing mogelijk is, moet ik helaas de teugels lossen en tegen de mensen zeggen dat we geen verdere mogelijkheden hebben. Uit het overzicht van de afgelopen twee jaar blijkt dat er een klacht is geweest waar de VRT het niet eens was met het voorstel tot oplossing. Dan is het daarbij gebleven. Omdat de VRT met ons meewerkt voor de bemiddeling maar afhaakt als het de behandeling ten gronde betreft. We vinden dat heel spijtig, ook ten opzichte van de klagers. Er zijn wel een aantal gevallen geweest waarvoor er met de VRT een minnelijke oplossing is bereikt en dan is de zaak voor de mensen in orde.

De heer Erik Arckens: Ik heb een probleem met het antwoord dat ik heb gekregen op de eerste vraag die ik heb gesteld. Ik had de vraag gesteld aan de heer Voets en de heer Martens heeft geantwoord dat ik appelleerde aan het VRT-verleden van de heer Voets. Ik word niet verondersteld te weten dat de heer Voets een VRT-verleden heeft. Ik weet dat nu toevallig wel, maar dat heeft er niets mee te maken. Waarom veronderstelt de heer Martens dat ik de vraag aan de heer Voets wou stellen omwille van zijn VRT-verleden? Ik wil immers absoluut niet insinueren dat de heer Voets op welke wijze dan ook

bij deze zaak zou zijn betrokken geweest. Dit om alle misverstanden te vermijden.

De heer Flip Voets: Ik ken de feiten waarnaar de heer Arckens verwijst niet in detail. Ik herinner me dat er een betwisting is geweest, maar de klacht is, zoals de heer Martens zegt, behandeld door de Geschillenraad en niet door de Raad voor de Journalistiek. Ik kan me voorstellen dat een dergelijke zaak op twee manieren kan worden bekeken. Ofwel zijn de feiten niet correct weergegeven en dan is het een probleem van journalistieke deontologie geweest. Ofwel was het een partijdige weergave of een niet correcte behandeling van een politicus en dan is het een zaak voor de Geschillenraad. We stellen voor om die bevoegdheidsverdeling in de toekomst te hanteren.

De heer Erik Arckens: Ik hoor dat graag uit uw mond. Ik zie niet in waarom u zou moeten worden afgeschermd om me dit antwoord te geven.

De heer Flip Voets: We hadden afgesproken dat de heer Martens de meer structurele zaken zou behandelen en ik de klachten die we hebben behandeld. U moet daar niets meer achter zoeken.

De heer Jurgen Verstrepen: Men kan een klacht indienen over een artikel, radio- of televisieprogramma. Er bestaat heel wat internetjournalistiek tegenwoordig. Hoort dat al dan niet bij het pakket?

De heer Flip Voets: Als het journalistiek is.

De heer Jurgen Verstrepen: Een journalist heeft een webpagina of weblog en schrijft daar artikels. Is dat journalistiek of opinie? Hoe moet men dat bepalen?

De heer Flip Voets: Dat hangt af van de website. Klachten die betrekking hebben op de websites van kranten, zullen we hoe dan ook behandelen. Er zijn inderdaad nieuwe vormen van internetjournalistiek. We hebben daarover totnogtoe nog geen klachten gehad, maar dat zal in de toekomst zeker gebeuren. Buitenlandse collega's worden daar nu ook mee geconfronteerd en ze gaan na of het een journalistieke site is of een persoonlijke weblog die opiniërend is (bijvoorbeeld een dagboek van politici en dergelijke meer). Als het een journalistieke site is, zullen we de klacht behandelen.

De heer Jurgen Verstrepen: Dat wordt dan toch moeilijk, bijvoorbeeld als een door de Journalistenbond erkend journalist, een website gaat maken en daar journalistieke stukken publiceert die hij niet in de krant waarvoor hij werkt, mag schrijven. Als iemand daarover een klacht indient, is de vraag of het dan journalistiek is of niet. Ik geef deze bedenking gewoon mee.

De heer Erik Arckens: Ik vind de folder in verband met zelfmoord en psychische ziekten. Ik heb niet goed begrepen waar het bevoegdheidsdomein van de raad ligt. Strekt zich dat ook uit tot de geschreven pers? Kunt u daarover ook interveniëren? ‘De Morgen’ heeft enkele weken geleden stukken gebracht over een zeer vulgariserend boek over psychische ziekten en dergelijke meer. Dergelijke artikels kunnen voor bepaalde moeilijkheden zorgen. Mensen met een identiteitscrisis kunnen daar zeer zwaar aan tillen. Mijn indruk was dat het een gevaarlijke uitschuiver was waar een bepaalde vorm van commentaar had moeten bijstaan, zoals bijvoorbeeld de waarschuwing dat men de artikels moet relativiseren. Wat is uw opvatting daarover?

De heer Flip Voets: Wat de bevoegdheid van de raad betreft, is het zo dat de Raad voor de Journalistiek is opgericht om de oude deontologische codes die dateren van 1970 en 1980, te actualiseren. Toen de gesprekken begonnen tussen uitgevers en journalisten, dacht men eraan om eerst een nieuwe moderne code te schrijven en aan de hand daarvan de gevallen te beoordelen. Men zag vrij vlug in dat het onbegonnen werk was om de hele mediasector achter een nieuwe code te krijgen. Nu gaan we omgekeerd te werk. Aan de hand van de cases die ons worden voorgelegd, proberen we de beginselen uit de oude codes toe te passen of te actualiseren. Naargelang de behoefte zich voordoet, maken we richtlijnen over actuele deontologische problemen waarmee journalisten te maken hebben. De omgang met slachtoffers bijvoorbeeld is vandaag anders dan dertig jaar geleden, toen er veel minder concurrentie was, toen de impact van het beeld nog niet zo groot was en dergelijke meer. Er is op journalisten veel meer druk om met beeldmateriaal te komen in de krant, enzovoort. We vonden het belangrijk om daarover een algemene richtlijn op te stellen.

In dat kader moeten ook de tips over een betere berichtgeving over zelfdoding worden ingepast. Het is onze bedoeling om, als we al enkele ja-

ren een jurisprudentie hebben ontwikkeld en een aantal algemene richtlijnen hebben gepubliceerd, een inventaris te maken en dan de code volledig te vernieuwen aan de hand van uitspraken die we hebben gedaan. Dan kunnen we komen tot een geactualiseerde Vlaamse code voor journalistieke beroepsethiek voor bijvoorbeeld het jaar 2006. In Engeland wordt de code twee tot drie keer per jaar opgefrist. Die traditie bestond bij ons niet. We moeten proberen dat na te streven. De taak die de Raad voor de Journalistiek zich heeft gegeven, is niet enkel het oplossen en het zich uitspreken over concrete cases, maar ook om algemene principes van de beroepsethiek te actualiseren en bekend te maken.

Verder heb ik de artikels in ‘De Morgen’ niet aandachtig gelezen. Ik heb me twee jaar geleden voorgenomen om als ombudsman nooit uitspraken te doen over een zaak vooraleer de Raad voor de Journalistiek daarover een uitspraak heeft gedaan. Morgen kan iemand een klacht indienen en dan ben ik geen objectieve ombudsman meer. Mijn beroepsethiek is dat ik me niet uitspreek over journalistieke praktijken omdat dit uiteindelijk de taak is van de Raad voor de Journalistiek.

De voorzitter: Ik dank de heren Martens en Voets voor deze hoorzitting.

De verslaggever,

De voorzitter,

Gracienne
VAN NIEUWENBORGH VANDENBOSSCHE

Dany